

Kvalitetsredovisning
2009
för Stockholms stads pedagogiska
verksamheter

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING OCH SAMMANFATTNING	2
ÖVERGRIPANDE BILD AV DET SYSTEMATISKA KVALITETSARBETET	4
Vidtagna åtgärder utifrån stadens samlade kvalitetsredovisning för 2008	4
MÅLUPPFYLLELSE INOM KVALITETSREDOVISNINGSSOMRÅDENA	7
Förskolan	7
Obligatorisk särskola, gymnasiesärskola och särsvux.....	7
Skolbarnsomsorg.....	8
Förskoleklass	9
Grundskola	9
Gymnasieskola.....	10
Kommunal vuxenutbildning	10
Sfi.....	11
SLUTDISKUSSION OCH FÖRSLAG TILL FORTSATT ARBETE	12
Av utbildningsnämnden beslutade utvecklingsområden	12
Diskussion och utmaningar inför det fortsatta arbetet	14
KÄLLOR	17

Inledning och sammanfattning

Stockholms stads samlade kvalitetsredovisning för de pedagogiska verksamheterna grundar sig huvudsakligen på de kvalitetsredovisningar stadens nämnder med pedagogiska verksamheter godkänt under 2009. De behandlar alla en skolform (även om förskolan ännu inte är att betrakta som en egen skolform väljer vi att använda detta begrepp) per läsåret 2008/09. Eftersom förskoleverksamhet bedrivs vid 14 stadsdelsnämnder utgör en sammanställning av dessa förskolans underlag. Förutom kvalitetsredovisningar består underlaget av inspektionsrapporter, skolinspektörernas erfarenheter, statistik från staden och Skolverket samt andra adekvata rapporter och utredningar.

Ett viktigt syfte för staden är att den samlade kvalitetsredovisningen ska vara ett underlag för strategisk planering och kommande års budgetarbete. Den pekar också på, förutom utvecklingsområden, områden som förtjänar att granskas och undersökas vidare i större skala.

De redan godkända kvalitetsredovisningarna per skolform redovisar förutsättningar för sina verksamheter, analys och bedömning av måloppfyllelse per läroplansområde samt formulerade förbättringsområden och/eller utvecklingsinsatser. Stadens samlade kvalitetsredovisning beskriver därför endast kortfattat och övergripande måloppfyllelsen inom områdena; systematiskt kvalitetsarbete, kunskapsutveckling samt trygghet och miljö. Det är i princip samma områden som föregående år och kan betraktas ingå i de områden som enligt förordning om kvalitetsredovisning ska redovisas. Redovisningen mynnar ut i en slutdiskussion och förslag till fortsatt arbete.

Alla rapporter från staden finns utlagda på <http://www.stockholm.se/ForskolaSkola/Kvalitet-i-skolan/Kvalitetsredovisning> och kan betraktas som bilagor till denna rapport eftersom en strävan varit att ta fram en kort kvalitetsredovisning, vars resultat är förhållandevis enkelt att ta till sig. Av den anledningen rekommenderas den intresserade att ta del av dessa bilagor för att få en fylligare och mer utförlig beskrivning än det kortfattade dokument som den samlade redovisningen utgör.

Inom området *systematiskt kvalitetsarbete* har de senaste åren beskrivits hur kvalitetsredovisningar både på lokal och förvaltningsnivå blivit bättre. Den utvecklingen fortsatte under 2009. Redovisningarna följer i huvudsak den struktur och innehållsliga uppläggning som anges i stadens anvisningar vilket till stora delar tolkas som en effekt av att ILS-webben fått ett tydligt genomslag. Redovisningarna är överlag mer sammanhållna och reflekterande. Den berättande texten har minskat till förmån för analys och en strävan att finna för verksamheten gemensamma och väsentliga utvecklingsområden. Nämndernas kvalitetsredovisningar är i år också tydligare i att lyfta fram förvaltningens olika insatser och också formulera utvecklingsinsatser på förvaltningsnivå. Det medför att kvalitetsredovisningen också blir ett tydligare redskap för förvaltningens fortsatta arbete med insatser, uppföljningar och utvärderingar.

Samtliga förvaltningar beskriver ett numera regelbundet och mer förankrat arbete med utveckling av mer systematiserade och strukturerade dialoger med verksamhetsansvariga utifrån kvalitetsredovisningar, arbetsplaner samt förvaltningens egna analyser av data och resultat som ett led i att stödja och utveckla kvalitetsarbetet på lokal nivå.

Inom området *kunskap och lärande* ses tydligt hur språk, kommunikation och matematisk/naturvetenskapligt tänkande fått en mer framträdande roll i förskoleverksamhetens kvalitetsredovisningar både som områden som arbetas med och områden i behov av utveckling.

Inom såväl grundskolan som gymnasieskolan fortsätter resultaten att förbättras något både vad gäller andelen elever behöriga till gymnasieskolans nationella program och behöriga till högskolestudier och samtidigt har de studerandes meritvärde ökat något. Noteras kan att variationen fortfarande är stor mellan olika skolor och program vilket föranlett förvaltningen att uttrycka behov av mer riktade insatser.

Inom vuxenutbildningen ligger andelen godkända betyg kvar på ungefär samma nivå som förra året. Det har inom förvaltningen gjorts försök att se vilka samband som finns mellan studeranderesultat, lärarbehörighet och de studerandes bedömning av verksamheten. Av undersökningen går det inte att utläsa att lärarnas behörighet har en direkt betydelse för betygsresultat och studerandebedömningar. Variationen är stor mellan de olika anordnarna.

För samtliga sfi-kurser har andelen godkända betyg ökat totalt i staden. Mest har andelen ökat på kurs A (den lägsta nivån), med 21 procentenheter.

Området *trygghet och miljö* beskrivs i nämndernas kvalitetsredovisningar som ett i huvudsak relativt väl fungerande område men det uttrycks också behov av att rikta insatser till verksamheter som bedöms ha en lägre målpuffyllelse.

Att utveckla och förbättra målpuffyllelsen i verksamheterna är ett långsiktigt och strategiskt arbete. I verksamheternas egna kvalitetsredovisningar finns många olika pedagogiska och verksamhetsinriktade arbetsätt och utvecklingsarbeten beskrivna. Hur respektive förvaltning har för avsikt att organisera sitt arbete och de prioriteringar man tänker göra finns beskrivet i nämndernas kvalitetsredovisningar. Syftet med stadens samlade kvalitetsredovisning är däremot i första hand att utifrån genomförd analys och bedömning föreslå åtgärder och utvecklingsområden som kan ge verksamheterna bättre förutsättningar att bedöma effekterna av sitt arbete och fatta välgrundade beslut om insatser och förbättringsområden. De utvecklingsinsatser som staden framöver föreslås prioritera är att:

- Prioritera bland mål och indikatorer i avsikt att lyfta fram ett mindre antal mål som kan användas för styrning av verksamheten i riktning mot visionen en skola i världsklass.
- Utveckla olika former av stöd för databasen i LIS som kan användas i analyser och resultatbedömningar på samtliga nivåer.
- Utveckla system och rutiner för uppföljning och kartläggning av personalkompetens och framtida kompetensbehov.
- Formulera en avsiktsförklaring eller en tydligare ambitionsnivå för hur brukarundersökningar ska användas och genomföras i framtiden.
- Utveckla interna arbetsätt som stärker kvalitets- och utvecklingsarbetet genom en tydligare sammankoppling av kvalitetsredovisningar, verksamhetsplaner och utvecklingsplaner samt med koppling till omvärldsförändringar.
- Fortsätta utvecklingen av de dialoger som genomförs såväl mellan förvaltning och verksamhet som dialogerna inom förvaltningen mot tydligare uppdrag med inriktning på mål- och resultatstyrning i förhållande till gjorda analyser.
- Fortsätta arbetet med att utveckla konsekvensbeskrivningar och uppföljningsformer av vilka effekter olika insatser, resurstilldelning och organisationsförändringar får samt kommunicera ut resultatet.
- Utredda vilka olika indikatorer eller resultatmått som kan stödja att förskoleklass, skolbarnsomsorg och särskoleverksamhet blir synliga och integrerade i verksamheternas kvalitetsarbete och dokumentation.
- Utforma tydligare riktlinjer för intentionerna med samverkan mellan förskola och skola.
- Formulera viktiga områden för uppföljning och utvärdering av förskoleverksamheten samt ge uppdrag och förutsättningar för att genomföra dem.

Övergripande bild av det systematiska kvalitetsarbetet

I de anvisningar som finns för stadens pedagogiska verksamheter ingår att redogöra för det systematiska kvalitetsarbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet är också en del av stadens utbildningsinspektions granskningsområden.

Från och med 2007 upprättas i staden en kvalitetsredovisning per skolform. Det innebär att stadens samlade kvalitetsredovisning grundar sig på 18 kvalitetsredovisningar. Det finns en för vardera förskola, grundskola, gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning och sfi. De 14 stadsdelsförvaltningarnas kvalitetsredovisningar, som avser förskolan, behandlades och godkändes i respektive nämnd under december 2009. De har senare på tjänstemannanivå sammanställts av utbildningsförvaltningen efter att i dialoger med företrädare för förskolan i stadsdelsförvaltningarna ha diskuterat de övergripande resultaten. Grundskolans, gymnasieskolans och vuxenutbildningens kvalitetsredovisningar behandlades och godkändes av utbildningsnämnden och sfi av socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden under december månad.

Samtliga nämnders kvalitetsredovisningar redogör för måluppfyllelsen inom respektive läroplans olika målområden. De beskriver också att enheternas kvalitetsredovisningar utvecklas i en positiv riktning. Även om man kan se att många verksamheter fortfarande behöver förbättra sitt kvalitetsarbete så är ändå tendensen tydlig. Den utveckling som beskrivs berör både struktur och innehåll. Att strukturen blivit tydligare bedöms till stor del bero på det stöd som getts via ILS webbverktyg. Stadens revisorer har under året undersökt inställningen till ILS-webben och beskriver att de användare som intervjuats i hög grad är nöjda med redskapet och ser det som ett stöd för att utveckla sina kvalitetsredovisningar. Vad gäller innehållet så bedöms även det ha förbättrats men att analysarbetet fortfarande är ett väsentligt utvecklingsområde.

Samtliga nämnders kvalitetsredovisningar har utvecklats och förbättrats. Det handlar i första hand om att redovisningarna är tydligare i att hålla sig till rätt nivå. De förslag till utvecklingsområden och insatser som bör genomföras handlar om förvaltningens insatser och det stöd som bör utvecklas för att ge verksamheterna förutsättningar för att förbättra sitt arbete. Redovisningarna är i huvudsak tydliga i sina bedömningar av det lokala kvalitetsarbetet och beskriver sitt eget arbete för att stödja detta. Merparten av stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen beskriver ett pågående arbete med utveckling av mer systematiserade och strukturerade dialoger med verksamhetsansvariga utifrån kvalitetsredovisningar och arbetsplaner som ett led i att stödja och utveckla kvalitetsarbetet på lokal nivå.

Vidtagna åtgärder utifrån stadens samlade kvalitetsredovisning för 2008

Nedan beskrivs kort vilka insatser som gjorts utifrån förra årets kvalitetsredovisnings förslag till utvecklings- och förbättringsinsatser. Utvecklingsområden för 2008 är gråmarkerade.

- Utveckla, samordna och stödja det kommungemensamma systematiska kvalitetsarbetet. I detta arbete tydliggöra olika nivåers ansvar och uppdrag för att säkerställa måluppfyllelse och likvärdighet.
 - Ge fortsatt stöd från stadens ledning i syfte att stärka förskolornas verksamhetsutveckling så att den pedagogiska dokumentationen kan användas både i daglig uppföljning och som en del i ett mer systematiskt kvalitetsarbete.
 - Formulera specifika mål/åtaganden/indikatorer för förskoleklass och skolbarnsomsorg.
 - Utredda stadens ansvar avseende utbildningskvalitet för den stora andel studerande (50 procent) som går i en fristående eller en annan kommuns gymnasieskola.

Inom detta område har bl.a. det tvååriga projektet Utbildning i lokalt kvalitetsarbete med syfte att lyfta det lokala kvalitetsarbetet pågått under året. Projektet har också gett stöd till kvalitetsredovisningsansvariga i

stadsdelsförvaltningarna och utbildningsförvaltningen i syfte att förtydliga och utveckla förvaltningarnas kvalitetsredovisningar. Den nya indikator som utvecklats för förskoleverksamheten i samverkan mellan SLK och projektet utbildning i lokalt kvalitetsarbete har bl.a. strävat efter att använda den dagliga uppföljning som görs inom verksamheten i det systematiska kvalitetsarbetet. Projektet kommer under hösten 2010 att arbeta med stöd för att utveckla förskolornas arbete med pedagogisk dokumentation men det avslutas i huvudsak våren 2010. Utvärdering av projektet görs av en extern konsult och redovisas våren 2011.

När det gäller mål, åtaganden och indikatorer för förskoleklass och skolbarnsomsorg så har detta inte utvecklats under året. Avsikten med utvecklingsförslaget var att stärka dessa verksamheters framtoning i kvalitetsredovisningarna samtidigt som verksamheterna på så sätt skulle ses som mer integrerade delar i skolorna. Även i årets kvalitetsredovisningar kan konstateras att dessa verksamheter samt obligatorisk särskola och gymnasiesärskola endast redovisas ytterst summariskt om de alls redovisas.

Vad gäller kvaliteten på utbildningen för de stockholmselever som går i fristående skola har inom utbildningsförvaltningen initierats diskussioner om tillhandahållaruppdraget. Diskussionerna syftar bl.a. till att förtydliga förvaltningens ansvar för dessa elever och hur både elever, föräldrar och verksamhetsansvariga ska kunna ges en mer likvärdig information om de olika verksamheternas styrkor och svagheter.

- Fortsätta stadens ansträngningar för att rekrytera och kompetensutveckla behörig personal till såväl förskola, skolbarnsomsorg som vissa ämnesområden inom skolan.

Behovet av behörig personal inom flera områden är stort och måste ses i förhållande till de framtida reformer som redan är beslutade och sådana som för närvarande behandlas av riksdag och regering. Inom förskolan har andelen förskollärare ökat samtidigt som utbildningsinsatser görs för att kompetensutveckla barnskötare till förskollärare.

Inom det statliga lärarlyftet och genom förvaltningens egna insatser ges ett stort utbud av kompetensutvecklingsmöjligheter för pedagoger inom alla områden och ämnen. Inom förvaltningen arbetas också med samordning av VFU (verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildningarna) i syfte att bl.a. skapa ett större rekryteringsunderlag av nya lärare.

- I analyser tydligare bedöma hur relationen ser ut mellan mål – arbetssätt – resultat och behov av förbättringsåtgärder i förhållande till givna resurser.

- Fortsätta utvecklingen av de dialoger som sker med anledning av verksamheternas kvalitetsredovisningar.
- Utveckla analysunderlag som gör det möjligt att finna lämpliga jämförelseobjekt inom staden och skolor med andra huvudmän.

Arbetet utvecklas nu inom samtliga skolformer med mer strukturerade och kvalitetsinriktade dialoger. Inom grundskolan arbetas med ”Verktyg för skolutveckling”. Även inom gymnasieavdelningen pågår ett arbete med att ta fram ett liknande verktyg. Under 2010 kommer även en undersökning att genomföras i syfte att utveckla analysunderlag och jämförelsemetoder för skolor med olika och lika förutsättningar.

- Fortsätta den innehållsliga utvecklingen av LIS (Stadens Lednings och Informations System) när det gäller sammanställningen av olika former av data. Utveckla modeller eller strukturer som stöd för hur verksamheternas data kan användas på ett mer likartat sätt, och på olika nivåer, för att ge underlag för att underlätta framtagande av bättre analyser av resultat och måluppfyllelse i förhållande till både förutsättningar och processer.

- Utveckla brukarundersökningar och andra uppföljningsdata så att det går att koppla resultat från olika källor till varandra

Arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra innehållet i LIS pågår. Fler och fler data blir tillgängliga för analysarbetet men ännu kvarstår att utveckla stödinsatser gentemot olika nivåer i verksamheten så att dessa data blir lättare att hantera i olika former av analyser och resultatbedömningar.

- Genom ett aktivt FoU-arbete utveckla strategier för att kartlägga och belysa mer långsiktiga effekter och eventuella konsekvenser av genomförda förändringar och åtgärder samt analysera hur olika insatser påverkar varandra.
 - Följa upp effekterna av exempelvis resursfördelningssystem, omorganisationer, utvecklingsinsatser etc.

Bl.a. i syfte att samordna forskning och utvecklingsarbete har en ny enhet inom utbildningsförvaltningen bildats (Enheten för strategiskt utvecklingsstöd). Inom enheten ryms olika sorters projekt. Det handlar om lärares kompetensutveckling och karriärutveckling, byggande av didaktiska nätverk, VFU-samordning, webbplatsen ”Pedagog Stockholm” och ”Inspirationsplats Stockholm”.

Måluppfyllelse inom kvalitetsredovisningsområdena

Måluppfyllelsen beskrivs kortfattat i detta avsnitt utifrån respektive nämnds kvalitetsredovisning. Intresserade läsare kan ta del av samtliga bilagor på <http://www.stockholm.se/ForskolaSkola/Kvalitet-i-skolan/Kvalitetsredovisning> för att skapa sig en mer fördjupad bild.

Förskolan

I likhet med tidigare år bedöms förskolans arbete med normer och värden vara ett välfungerande arbete och är ständigt aktuellt som ett viktigt område. Alla verksamheter har följt upp sina planer mot diskriminering och kränkande behandling men här finns fortfarande utvecklingsområden när det gäller förankring och delaktighet bland personal och föräldrar samt att anpassa dokumenten till nya lagar och förordningar.

I kvalitetsredovisningarna framtonar det pedagogiska arbetet med barns utveckling och lärande inom både kommunikation, matematik och naturvetenskap tydligare. Detta tyder på att verksamheterna blivit bättre på att synliggöra kvaliteten i arbetet utifrån läroplansmål och resultat av den pedagogiska verksamheten.

Samverkan kring övergången mellan förskola och förskoleklass/skola bedöms generellt fungera bra i många stadsdelar. Däremot upplever flera förskolor och skolor det som problematiskt när elever från ett stort antal olika förskolor, varav många är fristående, söker sig till många olika skolor. Det försvårar överlämnandet eftersom det är så många olika kontakter inblandade. En väl fungerande övergång mellan förskola och skola är inte minst viktig för barn/elever som är i behov av särskilt stöd vilket också är det område som bedöms fungera bäst. För dessa barn har flertalet stadsdelsförvaltningar utvecklat lokala rutiner.

Obligatorisk särskola, gymnasiesärskola och särvox

Obligatorisk särskola

I likhet med tidigare år ges den obligatoriska särskolan ett begränsat utrymme i kvalitetsredovisningen. De områden som lyfts fram handlar i huvudsak om påbörjade arbeten. I syfte att höja kvaliteten har utbildningsförvaltningen under året initierat ett arbete med kravnivåer inom särskolan. I arbetet har pedagoger från sarskoleklasser deltagit och arbetet har förankrats hos skolledarna under våren. Kursplanemålen har konkretiserats för att underlätta bedömningen och arbetet med individuella utvecklingsplaner. Syftet är att utveckla likvärdigheten och främja likvärdiga bedömningar så att de individuella utvecklingsplanerna inom sarskolan inte endast utgår ifrån det sociala samspelet. Tanken är att få en tyngre betoning på kunskapsutvecklingen för elever mottagna i sarskolan. Målet är att utveckla lärandemiljön för eleverna och anpassa den pedagogiska verksamheten.

Gymnasiesärskola

I förvaltningens kvalitetsredovisning för gymnasieskolan behandlades inte gymnasiesarskolan. Däremot genomförde gymnasieinspektörerna en särskild inspektion av gymnasiesarskolan under hösten 2009. Det är från den inspektionen nedanstående är hämtat.

Inspektörerna framhåller att kunskapsuppdraget och målen för gymnasiesarskolan i Stockholms stad inte lyfts fram i de flesta kvalitetsredovisningar vare sig på skol- eller förvaltningsnivå. Det begränsar kunskapen om vilka resultat som nås och vilka åtgärder som därför bör vidtas för ökad måluppfyllelse på alla nivåer. Inte heller i nämndens verksamhetsplan behandlas gymnasiesarskolan mer än marginellt. Tydliga nämndmål och gemensamt överenskomna indikatorer på vad som mäter kvalitet inom gymnasiesarskolan saknas. Sedvanliga indikatorer som exempelvis nationella prov är inte tillämpliga för gymnasiesarskolan.

I utbildningsnämndens verksamhetsplaner de senaste åren sägs tydligt att nämndens viljeinriktning är att fler elever mottagna i gymnasiesärskolan ska integreras i gymnasieskolan och att fler program inom gymnasiesärskolan ska erbjudas på fler skolor. Att de i nuläget individintegrerade eleverna enligt inspektörerna löper stor risk att inte få en utbildning i enlighet med regelverket tyder på att det på skolorna med individintegrerade gymnasiesärskoleelever saknas kunskaper om skolformen.

Gymnasieinspektörerna genomförde en liknande inspektion 2004 och ställde upp ett antal utvecklingsområden. I 2009 års inspektion följs bl.a. upp hur arbetet med dessa områden gått och inspektörerna konstaterar att mycket återstår att göra.

När det gäller att *tydliggöra de pedagogiska målen* har ett visst arbete påbörjats. *Individuella utvecklingsplaner* skulle utvecklas och i högre grad beskriva elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursmålen. Inspektionen konstaterar att kopplingen oftare är tydlig när det gäller de nationella programmen men mer sällan framträdande inom yrkesträning och verksamhetsträning.

Vid 2004 års inspektion påtalades behovet av att klargöra den dåvarande särskoleenhetens roll och behovet av att skapa bättre samverkan mellan gymnasiesärskolorna. 2009 råder enligt inspektörerna oklarhet om vem som har ansvaret för samordning och utveckling av hela gymnasiesärskolan även om ett gymnasiesärråd ska inrättas våren 2010.

I sin rapport från 2009 års inspektion föreslår gymnasieinspektörerna bl.a. utveckling inom följande områden för gymnasiesärskolan;

- Kunskapsuppdraget bör tydliggöras ytterligare, och personalen bör få kompetensutveckling i dessa frågor
- Intensifiera arbetet med att säkerställa att utbildningen på de olika gymnasiesärskolorna är likvärdig och fortsätta utveckla samverkan vad gäller betygssättning.
- Stockholms stad bör utarbeta en plan för hur arbetet med integrering av elever inom gymnasiesärskolan ska gå till.

Särvux

Inom Särvux har andelen satta betyg minskat något, ett konstaterande som stadens inspektörer också gör. I inspektörernas årsrapport påpekas vidare att även deltagare i särvux måste få sina förvärvade kunskaper bekräftade samtidigt som underlaget ska ligga till grund för individens fortsatta utveckling. Viktigt blir även att kunna jämföra uppnådda resultat i landet.

Vid Särvux har alla studerande en individuell studieplan och det arbetas nu målmedvetet för att öka den studerandes ansvarstagande och inflytande över den egna studiesituationen genom att konkretisera kursmål och betygskriterier. Vidare arbetas med att utveckla ett mentorskap där studerande får det stöd och den hjälp som behövs för att nå målen genom att använda den individuella studieplanen på ett mer aktivt sätt som tydligare kopplar till kursens mål.

Skolbarnsomsorg

I grundskolans kvalitetsredovisning sägs att fritidshemmen generellt får positiva omdömen, både av föräldrar till elever i förskoleklass och i åk 3. Föräldrarnas bedömningar av fritidshemmet är dock lägre än för skolan. Förvaltningen konstaterar att föräldrarna är minst nöjda med barngruppens storlek, antal personal och möjligheterna till lugn och avskildhet. Med anledning av detta sägs att förvaltningen bör titta närmare på om frågorna med lägre värden i föräldraenkäten sammanfaller med lägre värden på frågor om trivsel och trygghet.

Ett utvecklingsområde i föregående kvalitetsredovisning var att utveckla samverkan mellan fritidshemmet och skolans verksamheter. Under året har ett sådant arbete påbörjats men det behöver fortsätta ytterligare ett år för att eventuella effekter ska bli möjliga att bedöma.

I skolbarnsomsorgsinspektörernas årsrapport framgår att inspekterade fritidshem i huvudsak har ett väl fungerande arbete med gruppstärkande och förebyggande arbete som motverkar diskriminering och andra

former av kränkande behandling. Det framgår också att fritidshemmens lokalintegration i skolan har ökat och att den dagliga kontakten med föräldrar vid lämning och hämtning fungerar bra. Inspektörerna ser behov av följande utvecklingsområden.

- Fritidshemmets verksamhet bör varieras och utvecklas utifrån barngruppernas behov.
- Barngruppernas storlek och sammansättning bör anpassas i syfte att förbättra samspelet mellan barn och personal.
- Rektorerne bör skapa förutsättningar för fritidshemspersonalen att delta vid barnens utvecklingssamtal för att ge en heltäckande återkoppling till vårdnadshavarna gällande utveckling och lärande.
- Målstyrningen av skolbarnsomsorgen bör utvecklas och synliggöras i arbetsplan och kvalitetsredovisning.
- Tillgängligheten i den öppna fritidsverksamheten för barn i åldern 10-12 år bör öka och kvaliteten i verksamheten bör förbättras.

För övrigt gör skolbarnsomsorgsinspektörerna samma bedömning som Skolverket (PM 2010-03-30 Dnr 71-2010:4) gör nationellt avseende minskande personaltäthet och större gruppstorlekar.

Förskoleklass

Utifrån pedagogiska revisioner och annat underlag gör förvaltningen samma bedömning som skolinspektörerna. Grundskoleinspektörerna bedömer att kvaliteten i förskoleklasserna generellt har en god kvalitet. Verksamheten är varierad med skolförberedande aktiviteter i kombination med lek och rörelse. En del förskoleklasser saknar dock en varierad verksamhet som bygger på lek, skapande experimenterande och utforskande arbete. För att identifiera utvecklingsområden och därmed behov av insatser behöver förvaltningen genomföra en inventering av förskoleklassernas arbetssätt. Därigenom blir det även möjligt att följa upp effekter av de olika arbetssätten.

I de yngre årskurserna och inom den obligatoriska särskolan (där vårdnadshavarna svarar på brukarundersökningen) är föräldrarna generellt nöjda med området inflytande och samverkan. I förskoleklassen ger vårdnadshavarna höga betyg på hur personalen lyssnar och tar hänsyn till barnens synpunkter, men något lägre på barnens möjligheter att vara med och påverka i förskoleklassen.

Grundskola

Resultatnivån i Stockholms kommunala grundskolor fortsätter att förbättras, men takten är långsam. Mellan år 2008 och 2009 har andelen behöriga till gymnasiets nationella program ökat med en procentenhet. Samtidigt har andelen elever som uppnått målen i samtliga ämnen ökat med drygt två procentenheter och elevernas meritvärden har ökat. Måluppfyllelsen varierar kraftigt, både mellan skolorna generellt och inom olika ämnen på samma skola.

Målet för Stockholms stads grundskolor är att alla elever ska omfattas av en god fysisk och psykosocial miljö. Utbildningsförvaltningen konstaterar att målet ännu inte nåtts och kan därför inte vara nöjd. I årets brukarundersökning ger tio procent av eleverna i både åk 6 och åk 9 ett lågt betyg (1-4 av 10) på frågan om möjligheten att känna sig trygg i skolan.

Ungefär var fjärde elev i åk 9 är missnöjd med hur lärarna lyssnar och tar hänsyn till deras synpunkter. Ännu fler, 37 procent, är missnöjda med möjligheterna att få vara med och påverka i skolan. I åk 6 är andelen 28 procent. Detta är två av frågorna som spelar störst roll för vilket helhetsomdöme eleverna ger sin skola enligt grundskoleavdelningens analys.

Brukarundersökningen visar att föräldrar till elever i åk 3 i hög grad upplever att deras barn trivs i skolan. Andelen elever som ger ett högt betyg på frågan om de trivs i skolan har ökat i både åk 6 och 9 sedan mätningarna 2005 och 2007. Samtidigt har andelen som ger ett lågt betyg konstant legat på 20 procent i åk 9 sedan 2005. De flesta elever känner sig alltså trygga och trivs i skolan, men samtidigt framgår det av

anmälningar, brukarundersökning och elevhälsorapport att alltför många känt sig utsatta för kränkningar och mobbning. Enligt elevhälsans yrkesgrupper känner sig elever i behov av särskilt stöd oftare utsatta för kränkningar eller är mobbade.

Antalet särskilda undervisningsgrupper har fortsatt att minska under läsåret. Detta ska ses som ett led i arbetet med att i ökad utsträckning arbeta inkluderande och möta varje elevs behov i närområdet.

Det finns dock fortfarande mycket att arbeta med när det gäller elever i behov av särskilt stöd. Elevhälsorapporten framhåller ett inkluderande arbetssätt för att det bidrar till att eleven får känna tillhörighet och självkänsla i sin ordinarie klass, men att det förutsätter att lärare har en viss kompetens utifrån den enskilde elevens förutsättningar och behov. Utbildningsförvaltningen bör utveckla sitt arbete för att bidra till att skolor och lärare får rätt förutsättningar för att arbeta inkluderande med eleverna.

I syfte att höja kvaliteten i arbetet med elever i behov av särskilt stöd har utbildningsförvaltningen genomfört fortbildning kring åtgärdsprogram, dokumentation, sekretess med mera. Förvaltningen avser att fortsätta arbetet med åtgärdsprogram för att öka kunskapen och kompetensen kring detta. Utbildningsförvaltningen kommer också att arbeta vidare med implementering av förvaltningens riktlinjer för arbete med elever i behov av särskilt stöd, både på skolnivå och internt.

Avslutningsvis anser förvaltningen att den behöver arbeta mer strategiskt med utvecklingsinsatser och årligen följa upp vilka insatser som leder till förbättrade elevresultat.

Gymnasieskola

Den långsiktiga trenden med en ökning av andelen elever av dem med slutbetyg som även erhåller grundläggande högskolebehörighet fortsätter. Variationerna mellan skolorna är stora, mellan 71 och 100 procent. Även variationen mellan de olika programmen är stor, mellan 70 och 100 procent. Betygsmedelvärden visar en viss fortsatt uppgång jämfört med läsåret 2007/2008. Från 15,02 till 15,07. Även här är variationerna mellan skolorna och de olika programmen stora.

De genomsnittliga årsmålen när det gäller ”lugn och arbetsro i skolan” (65 procent) och ”trygg i skolan” (95 procent) nåddes inte. Utfallen blev 54, respektive 84 procent. Spridningen mellan skolorna är stor, mellan 34 och 74 procent. Inom området trygghet och relationer i Skolundersökningen 2009 får lugn och arbetsro minst andel höga betyg av eleverna. Enligt förvaltningen tycks det inte finnas något entydigt samband mellan lugn och arbetsro och vilket programutbud skolan har eller var den ligger. Möjligheten att känna sig trygg i skolan har det högsta positiva värdet av alla enkätfrågor inom området trygghet och relationer i hela skolundersökningen. De flesta skolor får positiva värden mellan 80 och 100 procent. Ett mindre antal skolor får dock värden under 70 procent.

Frågor och analyser utifrån dessa och liknande resultat har varit ett viktigt inslag i de dialoger som förts under våren mellan förvaltningsledning och skolledningar.

Kommunal vuxenutbildning

I vuxenutbildningens kvalitetsredovisning konstateras att anordnarna ständigt utvecklar sin verksamhet. Anordnarna förbättrar verksamheten och gör framsteg gällande en flexiblare och mer individualiserad undervisning. Undervisningen anpassas mer och mer till den målgrupp som söker sig till vuxenutbildningen. Då målgruppen över tid blivit alltmer heterogen, samtidigt som den av förvaltningen genomförda effektstudien visar att en majoritet av de studerande på gymnasial vuxenutbildning har samma mål – högre studier, ställs allt större krav på stadens anordnare av vuxenutbildning.

Andelen godkända av dem som fullföljt sina studier inom den gymnasiala vuxenutbildningen är år 2008/2009 75 procent. Spännvidden mellan anordnarna är stor, från 60 till 98 procent andel godkända. En anledning till att resultatet endast marginellt har förbättrats kan vara att fler studerande i år läser på deltid vilket gör att man kan förmoda att många arbetar. Arbetet blir då prioriterat och studierna kan komma i andra hand.

Lsåret 2006/2007 var det endast 63 procent inom grundläggande vuxenutbildning som blev godkända varför extra insatser genomfördes inom ”läs och skriv”. Resultaten steg till 76 procent efterföljande år

2007/2008 för att år 2009 stanna på 75 procent. Om det är de genomförda insatserna som lett till högre resultat kan det enligt förvaltningen endast spekuleras i. När nu resultaten är på ungefär samma nivå visar det troligtvis att extra insatser för denna studerandegrupp alltid behövs.

En klar trend är att fler och fler studerar på distans. Inspektörernas bedömning är att kvaliteten i vissa avseenden är ojämn mellan anordnarna och att förvaltningen bör uppmärksamma detta inför kommande upphandling. Antalet avbrott under läsåret har ökat till 19 procent, en ökning med tre procentenheter från föregående läsår. Målet för året var 15 procent. Omräknat i antal studerande var det 3 569 som avbröt studierna. Vid en jämförelse med Skolverkets senaste statistik för landet, läsåret 2007/2008, var det i snitt 21 procent som avbröt påbörjad kurs, inklusive en liten andel påbyggnadsutbildning.

I verksamheternas redovisningar framkommer det tydligt att arbetet med normer och värden har en central plats. Arbetet har utvecklats vilket märks vid de dialoger som förvaltningen genomför med anordnarna. I VSU (Vuxenutbildningens Studerande Undersökning) finns några frågor som anknuter till normer och värden som t.ex. service och bemötande från skolans personal, gruppstorlek samt möjligheten till extra stöd. Totalt sett får bemötandet högst poäng 3,4 på en fyrgradig skala och lägst får möjligheten till extra stöd som endast får 3,1. Anordnarnas resultat och studerandeundersökningarna ingår som en del av de uppföljningsdialoger som förs mellan förvaltningen och utbildningsanordnarna. Då svarsfrekvensen på enkäten varierar stort ser förvaltningen ett behov av att höja den.

Sfi

I socialtjänst och arbetsmarknadsförvaltningens kvalitetsredovisning för sfi framgår att i sfi-kurser har andelen godkända betyg ökat totalt i staden. Mest har andelen ökat på kurs A (den lägsta nivån), med 21 procentenheter. Även andelen på kurs D ökar efter att förra året ha minskat.

Totalt 500 studerande uppnådde godkänt betyg på kurs D (36 procent) inom ett år vilket innebär att nämndens indikator är väl uppfylld

Arbetet med ansvar och inflytande har på de flesta enheter enligt förvaltningen tagits på allvar. Däremot görs bedömningen att arbetet med normer och värden bör lyftas fram och tydliggöras. Värdegrundsarbetet bör ske mer aktivt och systematiserat. Även arbetet med likabehandlingsplanen bör utvecklas.

Slutdiskussion och förslag till fortsatt arbete

Nämndernas kvalitetsredovisningar kan betraktas som underlag för förvaltningarnas fortsatta arbete. Förutom de utvecklingsområden som nämnderna fattat beslut om innehåller redovisningarna också beskrivningar av väsentliga områden som förvaltningarna har för avsikt att arbeta vidare med och bör följa upp. Stadens samlade kvalitetsredovisning för de pedagogiska verksamheterna har bland annat till uppgift att beskriva och analysera vad den kommunövergripande nivån kan bidra med för att Stockholms stad ska kunna erbjuda en likvärdig utbildning med hög måluppfyllelse. Vid analys av kvalitetsredovisningarna har utgångspunkten varit att bedöma om dessa ger lednings- och styrinformation till nämnderna samt att, utifrån de av nämnderna redan beslutade utvecklingsområdena, formulera förslag till mer stadsövergripande insatser för att förbättra kvaliteten i stadens pedagogiska verksamheter. Nedan redovisas i gråtonade fält de beslut som fattats i nämnderna om utvecklingsinsatser och därefter övergripande förslag till vad stadens fortsatta utvecklingsområden bör, eller skulle kunna, vara.

Av utbildningsnämnden beslutade utvecklingsområden

Förskolan

De kvalitetsredovisningar som tagits av de 14 stadsdelsnämnderna innehåller många olika utvecklingsområden och åtaganden för förskoleverksamheten som gäller på lokal nivå. Nedanstående utvecklingsområden är ett samlat resultat och överenskommelser från de dialoger som förts mellan utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarnas ansvariga.

- Staden bör ge både förutsättningar och uppdrag för att ett antal för verksamheterna prioriterade områden utvärderas; exempelvis organisatoriska förändringar, införandet av olika pedagogiska ledare/funktioner, den nya inskolningsmodellen, flerspråkighet bland barn, behov av specialavdelningar och uppföljning av effekter av insatser för barn med behov av särskilt stöd samt nätverkens betydelse för pedagogernas kunskapsutveckling som i sin tur får betydelse för barns utveckling och lärande.
- Det finns områden inom förskoleverksamheten där det inom stadsdelsförvaltningarna råder viss tveksamhet kring stadens viljeinriktning. Till dem hör vilken stadens ambitionsnivå är för förskoleverksamheten liksom målet med samverkan förskola – skola. Det skulle underlätta för helhetsdiskussioner och övergripande planering om de områdena var mer konkreta och tydligt framskrivna. Här bör även samverkan förskola – skola på förvaltningsnivå förtydligas.

Grundskolan

- Utbildningsförvaltningen utvecklar metoder och arbetssätt för systematisk uppföljning utifrån verktyg för skolutveckling i den pedagogiska revisionen och genom ekonomidialoger med rektorer som saknar en budget i balans.
- Utbildningsförvaltningen utvecklar metoder för att rikta utvecklingsinsatser i syfte att med ökad lärarkompetens uppfylla skolornas kompetensbehov.
- Utbildningsförvaltningen tar fram stödmaterial och utbildningar som stöd till skolornas eget kvalitetsarbete.
- Utbildningsförvaltningen förbereder sig för kommande förändringar i den nya skollagen bland annat genom en översyn av ansvarsroller och elevinflytande.
- Utbildningsförvaltningen samordnar och skapar gemensamma strukturer för hur ny kompetens tas tillvara och sprids till fler för att utveckla en lärande organisation.

Gymnasieskolan

Inom områdena Kunskap och lärande/Bedömning och betyg

- Avdelningens insatser ska riktas till de skolor där behovet av utvecklingsstöd bedöms vara störst. En analysmodell med syfte att öka andelen elever med fullständiga betyg och högre jämförelsetal ska tas fram för gymnasieskolan med utgångspunkt i den modell, verktyg för skolutveckling, som tagits fram för grundskolan.
- Modellen ska ge möjlighet att utifrån en kvalificerad analys identifiera skolor där behov av riktade insatser utformade i dialog mellan gymnasieavdelning och skolledning behöver sättas in.
- Där avvikelser förekommer när det gäller sambandet mellan grundskolebetyg och förväntade gymnasiebetyg ska detta behandlas i utvecklingsdialogen med berörd gymnasieskola.
- Med syfte att inspirera till fortsatt lärande och utveckling av nya pedagogiska metoder ska insatser för kunskap och stimulans inom det IT-pedagogiska området genomföras.
- Implementeringen av Gy 2011 avseende bl.a. de nya programmålen, de nya ämnesplanerna och en ny betygsskala samordnas av gymnasieavdelningen i dialog med skolledningarna.
- För att minska felval och avbrott i gymnasieskolan ska arbetet med översyn och utveckling av övergången mellan grund- och gymnasieskolan fortsätta.
- Skolornas utveckling av arbetet med åtgärdsprogram ska stödjas
- Förvaltningen ska utveckla ett underlag för bedömning av kvaliteten i arbetet för elever i behov av särskilt stöd.
- Lärares erfarenheter och utvecklingsarbete ska lyftas fram och synliggöras genom möjligheten att ansöka om att bli en inspirationsplats .
- En gemensam webbplats, Pedagog Stockholm, ska starta där bl.a. olika utvecklingsarbeten kommer att uppmärksammas.
- Stadens kulturplan och webbplatsen Kulan ska implementeras i stadens gymnasieskolor.

Inom områdena Normer och värden

- Förvaltningen ska ta fram en översikt av metoder och åtgärder som visat sig verkningsfulla för att skapa studiero och trygghet.
- En kompetensutvecklingsåtgärd genomförs under 2010 för att stärka skolornas arbete med likabehandling.
- Redovisning av elevers frånvaro ska ske i Fronter. En särskild handledning för frånvaroredovisning ska tas fram för Fronter.

Inom områdena Ansvar och inflytande

- E-tjänster som ger elever och vårdnadshavare inom gymnasieskolan möjligheter att följa elevens kunskapsutveckling ska skapas. Detta ger en utökad möjlighet för eleven att kunna ta ansvar för det egna lärandet.

Inom området Samverkan

- Gymnasieavdelningen ska ge aktivt stöd till de skolor som vill öka sitt internationella engagemang.
- För att finna nya lämpliga former för samarbetet med näringslivet på lokal och regional nivå ska förvaltningen samverka med bl.a. Nationella lärlingskommittén och Kommunförbundet Stockholms län.
- Gymnasieskolorna ska ingå i samverkansöverenskommelser mellan socialtjänsten i respektive stadsdel och de olika skolformerna i dessa stadsdelar.
- Utbildningsförvaltningen ska utse kontaktpersoner för lokal samverkan i frågor om skola, socialtjänst och lokalt brottsförebyggande arbete.

Kommunal vuxenutbildning

- En fördjupad analys och uppföljning görs i syfte att belysa orsakerna till att avbrotten har ökat inom vuxenutbildningen.
- Verka för att fler anordnare tillser att deras studerande får en individuell studieplan.
- Ett projekt kring den enskildes förutsättningar att studera snabbare än brukligt i syfte att påskynda studierna för studerande främst inom yrkesprogrammen. En viss validering ska även bli möjlig. Projektet förutsätter att förvaltningens studievägledare samarbetar med vägledarna hos de enskilda anordnarna.
- Uppföljning av verksamheten genom dialoger, studerandeundersökningar, uppföljning av anordnarnas betygsresultat, ekonomiska stabilitet m m.
- Förvaltningen skall arbeta för att den statistik som levereras till olika system kvalitetssäkras.
- Förvaltningen skall fortsätta arbeta för att anordnarna höjer svarsfrekvensen beträffande den studerandeundersökning, VSU, som genomförs två gånger per år.
- Insatser i samband med införandet av GY11.
- Eventuella riktade insatser utifrån framkomna behov kan ske främst genom extra stöd från myndighetsutövande rektor.
- Inför kommande upphandling skall resursfördelningssystemet ses över.

Sfi. Av socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutade utvecklingsområden

- Satsa på olika insatser som stöder anordnarna i kvalitetsarbetet
- Även fortsättningsvis anordna gemensamma seminarier kring bedömning och betyg
- Enheterna utvecklar konkreta arbetssätt kring normer och värden så att detta blir ett kontinuerligt inslag i verksamheten
- Enheterna utvecklar konkreta arbetssätt för att upptäcka mobbning och kränkande särbehandling
- Enheterna utarbetar metoder för att höja resultaten framför allt på studieväg 1 kurs B
- Enheterna fortsätter att utveckla arbetsformer och metoder som leder till ett reellt inflytande i undervisningen
- Enheterna fortsätter att utveckla yrkesinriktad sfi samt utökar kontakten med det omgivande samhället
- Förvaltningen avser att under 2010 att ha dialogmöten med anordnarna under arbetet med kvalitetsredovisningen.
- Förvaltningen har för avsikt att under 2010 ordna seminarier kring kursmål, bedömning och betygsättning inom ramen för de kvalitetshöjande insatser som är en del av försöksverksamheten med sfi-bonus.

Diskussion och utmaningar inför det fortsatta arbetet

Rent generellt kan påstås att de beslut som fattats av nämnderna i första hand behandlar vad förvaltningarna bör göra för att ge verksamheterna förutsättningar att genomföra sitt uppdrag med en bättre måluppfyllelse. Undantaget är sfi som i första hand pekar ut vad verksamheterna bör åtgärda.

Utifrån den mer generella bilden kan nämndernas kvalitetsredovisningar ses som dokument som ligger nära verksamhetsplanerna för de olika avdelningarna. De kan och bör därför utgöra ett väsentligt inslag i det fortsatta arbetet med utveckling, uppföljning och utvärdering av arbetet på central förvaltningsnivå.

Samtidigt som redovisningarna beskriver insatser från förvaltningsnivå lyfter också alla fram den utveckling som sker i form av dialoger eller pedagogiska revisioner för att bli tydligare i sin styrning i utvecklingen av verksamheternas arbete. Exempelvis utgör både vuxenutbildningens och gymnasieskolans redovisningar ett väl utvecklat material för dessa dialoger. Grundskolans redovisning skiljer sig delvis från de övriga genom att den dessutom innehåller fler analyser som underlag för att tydligare se förvaltningens mer övergripande perspektiv i förhållande till verksamheternas enskilda resultat och därigenom kunna fokusera sina pedagogiska revisioner utifrån dessa analyser. Med anledning av eventuellt kommande förändrade krav på huvudmannens kvalitetsarbete kan det finnas skäl att se över de olika dokumenten (kvalitetsredovisningar, verksamhetsplaner, utvecklingsplaner etc;), hur de produceras, i vilken ordning och tidsföljd. Eventuellt skulle detta kunna leda till färre dokument och göra det möjligt att använda både verksamheternas kvalitetsredovisningar och förvaltningens egna analyser inför de pedagogiska revisionerna och att dessa därefter kan utgöra ett väl förberett underlag för förvaltningarnas verksamhetsplaner och det fortsatta arbetet.

Gemensamt för samtliga skolformer är att man på olika sätt berör behovet av insatser för att stödja kvalitetsarbetet. Ett område som beskrivs är behovet av mer fördjupade resultatanalyser och till detta kopplas behovet av kvalitetssäkrade data. Här kan konstateras att detta är ett arbete som redan pågår beträffande LIS (Lednings och Informations System) men skulle kunna utvecklas med ytterligare stöd till verksamheterna för att de ska kunna göra mer underbyggda och utvecklade resultatanalyser. Inom detta område kan det från stadens sida finnas behov av att utveckla sin strategi för utveckling av datainsamling, produktion och presentation som är mer relaterad till de olika utvecklings- och analysområden där behov finns. Exempel på sådana områden kan vara övergång förskola - grundskola - gymnasieskola, frånvaro, lärarbehörighet, studie- och yrkesvägledning etc. Även insatt i ett omvärldsperspektiv och de reformer som är förestående finns behov av att ha en överblick över personalens kompetenser, undervisning m.m. för att analysera effekter av olika insatser men också för att säkerställa framtida behov av olika kompetenser.

I detta sammanhang kan också nämnas den utveckling som sker gällande centralt distribuerade brukarundersökningar till både föräldrar och studerande inom olika skolformer. Inom flera verksamheter finns ett uttalat behov av att höja svarsfrekvensen på dessa så att de kan utgöra ett säkrare underlag för värderingar och bedömningar av måluppfyllelse. För att undersökningarna ska kunna fungera som ett bättre underlag för utvecklings- och förändringsarbete på lokal nivå bör staden utreda kostnader och möjligheter för att genomföra dessa med samtliga elever varje år.

Samtliga verksamheter uttrycker ett behov av ytterligare stöd till verksamheterna i att utveckla det lokala kvalitetsarbetet. Av den anledningen bör staden överväga hur detta arbete ska ske när det nu pågående projektet "Utbildning i lokalt kvalitetsarbete" avslutas. Flera redovisningar visar på behovet av att rikta sina olika stödinsatser till de verksamheter där behovet bedöms vara störst.

Såväl verksamhetsplan, utvecklingsplan, årsredovisning som kvalitetsredovisningar visar på behov av varierad kompetensutveckling och att staden/förvaltningarna erbjuder ett rikt och mångfacetterat utbud. Hur aktiviteterna i första hand ska nå verksamheter i behov av dem finns anledning att undersöka. Det stora utbud av aktiviteter som redan finns och som successivt utvecklas kan göra det svårt för verksamheterna att mer systematiskt och utifrån sina analyserade behov arbeta med tydligare målrelaterad kompetensutveckling i ett långsiktigt perspektiv.

För förskolans del uttalar stadsdelsförvaltningarnas representanter behov av tydligare uttryckt ambitionsnivå för verksamheten för att undvika den målträngsel som kan uppstå när flera nivåer ska fatta beslut om mål och utvecklingsområden. Ju fler mål desto lägre styrningseffekt tycks vara slutsatsen. Samma fenomen kan gälla övriga skolformer då enhetschefer och skollädares ser mångfalden av mål och indikatorer som ska redovisas som en begränsning av de lokala initiativen för att driva skolutvecklingsarbetet utifrån lokala villkor och omständigheter. Många indikatorer och målområden blir därför ofta summariskt behandlade i verksamheternas kvalitetsredovisningar. Av den anledningen kan finnas behov av att från utbildningsnämnden prioritera bland mål och indikatorer för att tydligare styra mot visionen en skola i världsklass.

Många kvalitetsredovisningar för förskolan berör de nätverk som etablerats för att hantera olika innehålls- och utvecklingsfrågor. Nätverken bedöms ha en positiv inverkan på personalens tänkande och utförande av sitt arbete. För att ytterligare stärka denna verksamhet bör arbetet fortsätta med att integrera förskoleverksamheten i de webbsatsningar som görs på "Pedagog Stockholm". Inom grund- och gymnasieskolan bedöms de vara en del i ett utvecklingsinriktat arbete med olika stödfunktioner för ökad delaktighet och ett utökat erfarenhetsutbyte.

Elever i behov av särskilt stöd är ett område som beskrivs i flertalet redovisningar både inom förskola och skola. Här kan konstateras att effekterna av de insatser och de organisationsförändringar som genomförs sällan följs upp eller utvärderas. Inom området finns ett behov av att se hur tilldelade resurser faktiskt används och med vilket resultat.

Sammantaget kan också konstateras att i likhet med tidigare år redovisas exempelvis förskoleklass, skolbarnsomsorg, grundsärskola och gymnasiesärskola ytterst summariskt. Staden bör med anledning av detta undersöka med vilka metoder eller med vilka krav dessa verksamheter kan få ett större utrymme och också synliggöras som viktiga delar av stadens pedagogiska verksamheter.

Med anledning av dessa bedömningar och behovet av att se kvalitetsutveckling och förbättringsarbete i ett långsiktigt perspektiv föreslås staden fortsätta arbetet med att utveckla följande områden:

- Prioritera bland mål och indikatorer i avsikt att lyfta fram ett mindre antal mål som kan användas för styrning av verksamheten i riktning mot visionen en skola i världsklass.
- Utveckla olika former av stöd för databasen i LIS kan användas i analyser och resultatbedömningar på samtliga nivåer.
- Utveckla system och rutiner för uppföljning och kartläggning av personalkompetens och framtida kompetensbehov.
- Formulera en avsiktsförklaring eller en tydligare ambitionsnivå för hur brukarundersökningar ska användas och genomföras i framtiden.
- Utveckla interna arbetssätt som stärker kvalitets- och utvecklingsarbetet genom en tydligare sammankoppling av kvalitetsredovisningar, verksamhetsplaner och utvecklingsplaner samt med koppling till omvärldsförändringar.
- Fortsätta utvecklingen av de dialoger som genomförs såväl mellan förvaltning och verksamhet som dialogerna inom förvaltningen mot tydligare uppdrag med inriktning på mål- och resultatstyrning i förhållande till gjorda analyser.
- Fortsätta arbetet med att utveckla konsekvensbeskrivningar och uppföljningsformer av vilka effekter olika insatser, resurstilldelning och organisationsförändringar får samt kommunicera ut resultatet.
- Utredda vilka olika indikatorer eller resultatmått som kan stödja att förskoleklass, skolbarnsomsorg och särskoleverksamhet blir synliga och integrerade i verksamheternas kvalitetsarbete och dokumentation.
- Utforma tydligare riktlinjer för intentionerna med samverkan mellan förskola och skola.
- Formulera viktiga områden för uppföljning och utvärdering av förskoleverksamheten samt ge uppdrag och förutsättningar för att genomföra dem.

Källor

Brukarundersökningar inom grundskola, fritidshem, gymnasieskola, grundsärskola, gymnasiesärskola, ESS-gymnasium 2009.

Förskoleinspektörernas årsrapport 2008/09.

Grundskoleinspektörernas årsrapport 2008/09.

Gymnasieskoleinspektörernas årsrapport 2008/09.

Gymnasiskoleinspektörerna. Preliminär rapport från inspektion av gymnasiesärskolan 2009.

Kvalitetsredovisning för Stockholms stads grundskola, läsåret 2008/09.

Kvalitetsredovisning för Stockholms stads gymnasieskola, läsåret 2008/09.

Kvalitetsredovisning för Stockholms stads vuxenutbildning, läsåret 2008/09.

Kvalitetsredovisning för sfi, läsåret 2008/09.

Kvalitetsredovisning, Stockholms stads pedagogiska verksamheter, 2008.

Skolverket (PM 2010-03-30 Dnr 71-2010:4) Barn och personal i fritidshem hösten 2009.

Skolverkets utbildningsstatistik.

Stadsrevisionen: Rektors roll och ansvar, Nr 13, 2009.